

**EUROPEAN UNION LAW. INTERNATIONAL LAW
AND COMPARATIVE LAW**

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-409-2-44>

**COMPLIANCE WITH INTERNATIONAL OBLIGATIONS
BY UKRAINE IN THE SPHERE
OF ENSURING ENVIRONMENTAL SAFETY**

**ДОТРИМАННЯ МІЖНАРОДНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ УКРАЇНОЮ
У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ**

Kachuriner V. L.

*Candidate of Law, Associate Professor,
Associate Professor of the Department
of International Law
and Comparative Jurisprudence
International Humanities University
Odesa, Ukraine*

Качурінер В. Л.

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародного
права та порівняльного
правознавства
Міжнародний гуманітарний
університет
м. Одеса, Україна*

Pakhomi S. K.

*Postgraduate Student
in International Law
at the Department of International Law
and Comparative Jurisprudence
International Humanities University
Odesa, Ukraine*

Пахомі С. К.

*здобувач вищої освіти ступеня
доктора філософії
з міжнародного права
кафедри порівняльного права
та порівняльного правознавства
Міжнародний гуманітарний
університет
м. Одеса, Україна*

Стратегія екологічної безпеки в Україні є життєво важливою для вирішення системного характеру екологічних проблем та їх зв'язку з політичними, соціальними та економічними факторами. Її слід розглядати як фундаментальну складову національної безпеки країни. Пріоритетом цієї стратегії має стати загально визнане право людини на безпечне для життя і здоров'я довкілля. Право громадян на екологічну безпеку гарантується політичними, правовими, економічними, технологічними та гуманітарними чинниками.

Сьогодні на рівень національної безпеки України впливають ризики, пов'язані з катастрофами як природного, так і техногенного характеру, а також негативні процеси, які пов'язані з наявним збройним конфліктом. Тому концепція управління ризиками в екологічній безпеці має кілька стратегій: запобігання катастрофам і ліквідація небезпечних об'єктів, запобігання надзвичайним ситуаціям та пом'якшення наслідків катастроф та наслідків збройного конфлікту.

Протягом останніх 15 років Україна не повністю виконувала свої міжнародні зобов'язання з охорони навколишнього середовища [1], зокрема, в сфері оцінки впливу на довкілля. Система екологічної експертизи, зокрема її застосування до містобудівних проектів, не відповідає принципам екологічної демократії та участі громадськості у прийнятті рішень. Це призвело до значної шкоди навколишньому середовищу і знищенню екологічних прав громадян. Реформа містобудівного законодавства та системи природоохоронних органів, проведена в Україні у 2011 році, не дала значних результатів у вирішенні проблеми [2]. Різноманітні ініціативи, спрямовані на виправлення ситуації, також не призвели до відчутних покращень.

Охорона довкілля є найважливішим аспектом європейської інтеграції та відбудови України після війни. Російська агресія спричинила значні пошкодження українській екосистемі, але не змогла зупинити країну на шляху до сталого розвитку. Україна виконала ряд заходів у сфері охорони довкілля, таких як прийняття стратегії екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату до 2030 року [3], природоохоронного законодавства, стратегії збереження морської природної спадщини до 2034 року, реформи лісового господарства, діджиталізації екологічного сектору та розробки Стратегії низьковуглецевого розвитку до 2050 року [4]. Участь України у природоохоронних програмах ЄС є ефективним способом подолання наслідків зміни клімату та відновлення пошкоджених екосистем. Розвиток партнерства з ЄС

і зміцнення екологічної співпраці також підтверджують зобов'язання України в охороні довкілля.

Проте Україна отримала низький бал за дотримання європейського екологічного законодавства, незважаючи на те, що в цій сфері було досягнуто певного прогресу. Європейська комісія вказала на проблеми з оцінкою впливу на довкілля, стратегічною екологічною оцінкою та імплементацією Директиви про екологічну відповідальність. Це не перший раз, коли Україна стикається з критикою своїх інструментів екологічного менеджменту.

Однак в цілому, Україна привела своє законодавство у відповідність до Директиви ЄС щодо оцінки впливу на навколишнє середовище та Директиви щодо стратегічної екологічної оцінки. Проте, враховуючи критику ЄС, імплементація європейських стандартів екологічної оцінки залишає простір для вдосконалення.

Україна активно надалі впроваджує оцінку впливу на довкілля (ОВД) та стратегічну екологічну оцінку (СЕО) на основі європейських директив. Імплементація передбачає внесення змін до законодавства про ОВД та запровадження консультацій з іншими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування. Окремі етапи процедури ОВД були оцифровані, а громадські слухання тепер можна проводити в режимі відеоконференції, зокрема в умовах воєнного стану.

Загалом, Україна робить кроки, спрямовані на наближення до європейських екологічних стандартів, впроваджуючи процеси ОВД та СЕО, посилюючи моніторинг довкілля та регулюючи промислове забруднення, порядок створення природоохоронних територій для збереження біорізноманіття, покращення кліматичного управління

Література:

1. Звіт за результатами проведення первинної оцінки стану імплементації актів права Європейського Союзу (ACQUIS ЄС). URL: https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/55GOEEI/zvit_UA.pdf (дата звернення: 25.12.2023).

2. Report of the Compliance Committee on its thirty-seventh meeting: ESE/MP.PP/C.1/2012/5. URL: <http://surl.li/povsc> (дата звернення: 25.12.2023).

3. Стратегія екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату до 2030 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20 жовтня

2021 р. № 1363-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1363-2021-%D1%80#Text> (дата звернення: 25.12.2023).

4. Стратегія низьковуглецевого розвитку до 2050 року. URL: <https://mepr.gov.ua/diyalnist/napryamky/zmina-klimatu/pom-yakshennya-zminy-klimatu/strategiya-nyzkovugletsevogo-rozvytku-ukrayiny-do-2050-roku/> (дата звернення: 25.12.2023).

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-409-2-45>

THE AUT DEDERE AUT JUDICARE PRINCIPLE AND JUS COGENS VIOLATIONS

Kosianenko S. O.

*Postgraduate Student at the Department
of International Law and European law
National University "Odesa Law Academy"
Odesa, Ukraine*

The *aut dedere aut judicare* principle is intertwined with many other concepts of international law in the implementation process. In this regard, the interaction of the concept of *aut dedere aut judicare* with the concept of *jus cogens* deserves special attention.

The *jus cogens* norm is a norm of international law, which, due to its importance and worldwide recognition, has acquired the highest imperative status [1, p. 18]. In spite of not using the term itself, the *jus cogens* concept was applied for the first time by the US Military Tribunal at Nuremberg, which declared that the alleged treaty between Germany and Vichy France that authorized the use of French prisoners of war in German armaments was invalid under international law as *contra bonos mores* [2, p. 752]. The list of imperative norms in modern international law is not clearly defined. According to established practice, most of the recognized *jus cogens* norms reflect the desire to protect a person from serious violations (for instance, norms prohibiting aggression, genocide, apartheid, slavery, slave trade, torture, racial discrimination, crimes against humanity, basic norms of international humanitarian law applied in armed conflict).

The existence of *jus cogens* as part of modern international law is not seriously contested. Nevertheless, there remains a debate over the precise